

FAGPLAN PIANO

Begynnernivå

En fin alder å starte med piano i kulturskolen er 6-8 år. Det forventes at foreldrene følger opp øving hjemme, litt hver dag. Begynnerundervisningen har følgende innhold:

En nybegynner skal:

- Vite at pianoets tangenter har en struktur av hvite og sorte tangenter, og skal kjenne navnene på de hvite tangentene.
- Lære korrekt håndstilling og kunne bruke alle fem fingrene på både høyre og venstre hånd.
- Kjenne til både diskant- og bass-nøkkel, og lære om stamtonerekken. I notelæren introduseres helnote, halvnote, firedelsnote og åttendelsnote
- Kjenne til B for H, og spille melodier i F-dur og d-moll.
- Kjenne til kryss for F, og spille melodier i G-dur og e-moll.

I tillegg lærer eleven gehørspill. Det er snakk om små enkle sanger med få toner.

Gehørsakkompagnementet er kvint (C-G) og sekst (H-G). Disse melodistubbene kan eleven så øve på og transponere til andre tonearter. Improvisasjon kan være å leke med tangenter og klanger.

I denne fasen er det ikke så mye samspill med andre elever. En piano- nybegynner har hovedsaklig fire-hendig samspill med læreren.

Eksempler på lærebøker er: Agnestig (rød), Schaum (grønn), Min egen pianoskole bind 1, Pianogehör 1, Bastien 1, Pianosprell 1 og Kjent og kjært.

Konsertaktivitet er en viktig del av opplæringen også for nybegynnere. I løpet av sitt første år ved kulturskolen er målet at alle nybegynnere skal opptre på en særskilt tilrettelagt nybegynnerkonsert, den såkalte Diplomkonserten. Her er terskelen for å delta lav, og målet er at alle elever skal få en god opplevelse med det å fremføre musikk for andre. Elever som har spilt på Diplomkonserten får et diplom som synlig bevis på at de har overvunnet den terskelen det er å spille alene på konsert.

Mellomnivå

På mellomnivå skal pianoelevne lære mer teknikk, teori og gehørspill. De skal:

- Kunne bevege tommelen under de andre fingrene.
- Lære skalaspill. Kjenne til skalaer med inntil to kryss og skalaer med inntil to b-
- Kjenne til dur og molltreklang, samt øve på første og annen omvendning av treklange.
- På gehør kunne finne frem til (på musikkpråket såkalt: plukke) enkle melodier.
- Begynne med besifringsspill og kunne besifre en enkel melodi med hovedtreklange.
- Lære tre grunnleggende musikkteoretiske begrepspar: (staccato-legato, crescendo-decrescendo, forte-piano) og lære navn på de viktigste intervallene.

Eksempler på stykker som passer for mellomnivå er: Til Elise (del 1), Czerny-etyde nr. 1, Trolldans av Schytte, Ballade av Burgmuller og Preludium i C av Bach.

Lærebøker på dette nivået er: Schaum (Rød og blå), Min egen pianoskole bind 2, Bastien 2, Agnestig (grønn), Pianogehör 2 og Pianosprell 2.

Samspill er viktig i denne fasen. I tillegg til 4-hendig samspill med læreren, spiller pianoelevne fra tid til annen sammen med andre elever, enten 4-hendig piano eller de deltar som pianister i ulike kulturskoleensembler.

Huskonserten er mellomnivå-elevens viktigste konsertarena. En huskonsert er en uhøytidelig konsert i kulturskolens egne lokaler, der elevene spiller for familie og venner. Kulturskolen arrangerer huskonserter 2-3 ganger hvert år. En huskonsert er en fin arena for systematisk å bygge opp rutine og konserterfaring. Erfaringsmessig oppnår de elevene som regelmessig stiller opp på huskonserter en gradvis større trygghet og selvtillit i konsertsituasjonen. Leilighetsvis får også mellomnivå-eleven tilbud om å spille på eksterne arenaer, eksempelvis på eldrecentre, i barnehager, på skoler eller i kirker. Slike konsertsituasjoner blir alltid planlagt i godt samarbeid mellom læreren og den enkelte elev.

Dersom en elev ønsker å komme videre fra mellomnivå til øvre mellomnivå, må eleven i denne fasen øve minimum en halvtime hver dag (det vil si 5-6 dager i uka).

Øvre mellomnivå

En elev på øvre mellomnivå klarer å innstudere et verk på egenhånd. Det vil si at eleven kan lese noter godt, både i G-nøkkel og F-nøkkel. De kan åpne en visebok på en tilfeldig side, og med litt anstrengelse spille melodien og sette til akkorder. De har god rytmesans og har utviklet en viss rutine i samspill. Helt konkret jobber elevene på øvre mellomnivå med:

- Teknikk utvikling: for eksempel triller, tremolo og synkoper.
- Besifringsspill. Eleven bør beherske dur- og moll-treklanger, samt septimakkorder.
- Skalaøving. Eleven skal beherske skalaer med opptil tre kryss og tre b.
- Analyse av et stykke med hensyn til form.
- Improvisasjon med utgangspunkt i visse skalaer, for eksempel bluesskalaen

Stykker som blir spilt på øvre mellomnivå er: Til Elise av Beethoven (hele), River flowes in you, Sonatine nr. 3 av Clementi, Ballade pour Adeline (Senneville/Toussaint), Til Ludvig (Skorgan) og Norsk Rag nr. 4 (Larsen).

Lærebøker for øvre mellomnivå er: Schaum (purple), Min egen pianoskole bind 3 og Bjøntegaard og Skaar: pianofavourites bind 1 og 2.

Samspill foregår i ulike kombinasjoner: Pianoelever spiller 4- eller 6-hendig sammen med andre pianister. Leilighetsvis spiller mange pianoelever sammen i et pianoorkester. Ofte deltar pianoelever på dette nivået i ulike kulturskoleensembler. Pianistene akkompagnerer andre instrumenter i kulturskolen.

En pianoelev på øvre mellomnivå har god rutine og erfaring i å opptre. De har spilt på mange huskonserter gjennom flere år og fortsetter med å delta på huskonserter også i denne fasen. Etterhvert som rutinen kommer, kan man gjøre huskonsertsituasjonen mer krevende, eksempelvis gjennom å fremføre vanskeligere stykker eller å spille utenat. Elever på dette nivået er også klare for å fremføre musikk utenfor kulturskolens egne lokaler, og mange får prøve seg på eldreentre, i barnehager, på skoler eller i kirker.

For å komme fra øvre mellomnivå opp til viderekomment nivå, er det nødvendig å øve minimum en time hver dag.

Viderekomment nivå

For å kunne komme inn i kategorien viderekomment nivå, må eleven ha et høyt ferdighetsnivå.

Dette nivået forutsetter minst 1 times øving hver dag og elever på dette nivået er i stand til å jobbe selvstendig. De viderekomne elevene fungerer som kulturskolens «flaggskip» utad, og blir tildelt de mest krevende oppgavene kulturskolen kan tilby. Pianoelever på dette nivået fungerer blant annet som akkompagnatører for sangere/instrumentalister og de opptrer solo på kulturskolens største forestillinger og konserter med opptil flere hundre mennesker i publikum.